

КОМИТЕТ ГОСУДАРСТВЕННОЙ БЕЗОПАСНОСТИ при СОВЕТЕ МИНИСТРОВ Литовской ССР

Аппарат уполномоченного КГБ в

районе

АГЕНТУРНОЕ СООБЩЕНИЕ

Источник "Ivan" № л/д. „27“ kovo 1969 г.
Принял Kalakauskas По делу

1969 m. kovo mėn. 22 d. šaltinis lankėsi pas Cezarį Petrauską ir turėjo su juo pokalbį.

Pradžioje pokalbio Cezaris šaltiniui pasakė, kad, esą, žymūs Vilniaus komunistai (pavardžių jų šaltiniui nepasakė) jam kalbėję:

- Mes padarėme didelę klaidą okupuodami Čekoslovakiją. Tuo mes sukėlėme prieš save daugelio šalių viešąją nuomonę ir kivirčius tarpe kompartijų. Mes nesustiprinome kompartijų vienybę, bet - susilpninome.

Toliau savo pokalbyje su šaltiniu Cezaris kalbėjo apie įvykius su Kinija.

- Įvykę konfliktai rusų-kinų pasienyje, žinoma, smarkiai komplikuoja rusų-kinų santykius, bet dėl to nereikia padėtis dramatinizuoti.

Neseniai JAV prezidentas Niksonas kalbėjo, jog kinai rusus užpulti gali tik po dešimties metų. Šiuo metu jie, esą, dar per silpni.

Bet ne tame esmė - kalbėjo toliau Cezaris: "Reikia neužmiršti tradicinės rusų diplomatijos, o ji tokia: neturėti vienu kartu dviejų priešininkų.

Išvada: juo labiau kinai kaitins atmosferą Rytuose, tuo labiau švelnės ir gerės mūsų santykiai su Vakaraais, ypač su JAV. Tai bus neišvengiama!

Jau ir dabar pastabi akis tai mato. Kovo pradžioje atrodė, kad išsivystys Berlyno krizė. Bet po incidentų kinų-rusų pasienyje, triukšmas dėl Berlyno nurimo. Taip ir bus ateityje.

Buvo laukiama po Čekoslovakijos įvykių pas mus vidaus įtempimo: masinių represijų, asmens laisvės suvaržymų ir t.t.

Bolševikams visur jau vaidenasi "ideologinės diversijos", "buržuazinės ideologijos prasiskverbimas"... Atrodė, kad grįžta vėl Stalino laikai.

Dabar, esant rusų-kinų konfliktui, padėtis turės iš esmės pasikeisti.

Mums dabar teks plačiau bendradarbiauti su vakarais, ypač su JAV, o tai atves prie didesnės laisvės ir pas mus čia viduje. O tai išeis mums tik į naudą. Grėšiant bendram azijatiniam priešiui, teks ir komunistams ir kapitalistams glaudžiai bendrauti. O tuo pačiu neišvengiamai padidės ir Vakarų įtaka pas mus.

Toliau Cezaris paminėjo, kad jam lankantis Kaune, visi kauniečiai buvo labai susidomėję Mikelinso apysaka, išspausdinta 1968m. 12-jame žurnalo "Pergalė" numeryje. Mat, šią apysaką "Tiesoje" smarkiai sukritikavo Balsys. To ir tereikėjo. Visi kauniečiai gaudyte gaudydavo tą žurnalo numerį su Mikelinso apysaka.

- Skaičiau tą apysaką - kalbėjo Cezaris - nu, ji sudaro stiprų ispūdį. Viena, kad kunigas nugali ateistą. Aišku, bolševikams tas patikti negalėjo. Užtat dabar jį ir kritikuoja.

Bet tarpe komunistų nėra vienybės. Senieji yra konservatoriai p. Šumausko, o jaunieji - po Maniušio - novatoriai. Ir tarp jų vyksta savotiška kova. Aš įsitikinęs, kad kovą laimės jaunieji.

Toliau telefono skambutis petraukė pokalbį ir pokalbis baigėsi.

Справка: Цезарис Петраускас является объектом дела оперативного наблюдения № 286.

Задание: Во время очередной встречи с Цезарисом возобновить разговор в отношении "произведений" Солженицина, Гинзбурга и других, а затем заявить, что Вам, например, не пришлось слышать, чтобы какие-то произведения литовских писателей не печатались и ходили нелегально по рукам. Возможно Цезарис расскажет об известных ему произведениях литовских писателей, идущих нелегально по рукам. (О некоторых таких "произведениях" ему должно быть известно).

Ст. оперуполномоченный 5 отдела КГБ при
Совете Министров Литовской ССР

м а й о р -

(Подпись) (Калайдукас)